

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Članka vsak četrtlet in velja s poštnino vsaj 12 v. v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za štiri leta 120 K. Maročnina za Nemčijo 8 K, za druge Evropejske države 6 K. Če ni pošte, plača na leto samo 5 K. — Maročnina se pošilja na: Upravništvo Slovenskega Gospodarja v Mariboru. — List se dopolnjuje do odgovora. — Učje: Koroška cesta št. 5. — Posamezni listi stanejo 12 v. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisni listi ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5. — Za inzerate se plačuje od enostopne politovane za celotni 24 v., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 v. Za večkratne oglašbe primeren popust. V oddelku „Mala ekonomika“ stane beseda 5 v. Prite in zbiranje vsake politovane 24 v., izjave in Póstano 36 v. — Inzerati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprte reklamacije se pošiljajo prošče.

Italija poražena.

Simon Gregorčič je v svoji prelepi pesmi »Soči« v preróškem navdihu najovedal:

»Pa, oh, siroti tebi zuga
Vihar grozán, vihar strašán;
Prihrumel z gorkega bo juga,
Divjal čez plodno bo ravan,
Ki tvoja jo napaja struga.«

Dve in pol leta je ob Soči divjal vihar, ki je prihrumel z gorkega juga. Krog nje je bila svín čena toča in tod so sekla bridka jekla. Tujec, zemlje lačen, je v viharju silil naprej, da bi ugrabil lepe slovenske kraje ob Soči in prodril do Trsta in še dalje naprej. Kdor pa seje vihar, bo žel nevihto. Ta svetopisemska pristicova se je izpolnila nad Italijanom, zemlje lačnim.

Pretekli teden so se zbrali nad Sočo oblaki, težki in temni. Grom se je razlegal za gromom, blisk je švignil za bliskom. Žrela topov so se odprla in strašna nevihta se vsula na Italijane. Iskali so zavetja v krajih, kjer so bili. Pa tukaj ni bilo zavetja za nje. Saj so ti kraji bili ukradeni in priropani, in krivično blago ni nikdar v prid. Ko je nevihta tulila najhujše, so merali zapustiti svoja zavetišča, katera so po njihovem domnevanju bila neprodorna tudi za največjo nevihto. Nevihta je v svoji srditosti podrla vse italijanske branove. Brez opore, z obupom v srcu, z grozo na obrazu je Italijan bežal pred nevihto.

Umaknil se je preko Soče v nadi, da bo nevihta tukaj prenehala. Pa mu je sledila za petami in še mu sedaj sledi. Od kraja do kraja mora bežati tudi v lastni deželi.

To je kazen za tujca, zemlje lačnega. Po tuji deželi je iztegal svoje pohlepne prste, sedaj pa izgublja deželo, ki jo je štel za svojo. Pravzaprav pa je bil tudi v deželi, katero je dosedaj izgubil, tu-

jec v deželi, v katero so prodrle in katero so zasedle naše čete, se govori kot domači jezik ne rtalijansčina, marveč slovensčina. Beneška Slovenija je to. Za njo je nevihta, ki je prihrula tje, čitilna in odrešilna. Naša armada je prišla kot rešiteljica. Slovenski in slovanski vojaki, ki so prišli do Čedadu ter že tudi stojijo pred mestom Videm, bodo beneške Slovence v domačem jeziku pozdravili kot brate. L. 1866 je Avstrija pri sklepanju miru in pri določitvi mej delala na to, da bi se beneški Slovenci združili z avstrijskimi Slovenci ter bi se beneška Slovenija priklopila Avstriji. Bila je celo pripravljena kot zameno žrtvovati eden italijanski okraj na južnem Tirolskem. Toda Italija ni hotela. Avstrija pa v tem letu poraza ni imela dovolj moči, da bi izsilila svoj namen. Čez 50 let pa bo naša zmaga, tako zatrdno upamo, naše r. dne brate na Benečanskem rešila italijanskega potopa.

Tako se na Italijani izpolnjuje usoda, katero je Italija namenila Avstriji. Ednajst ofenziv so Italijani z največjo silo in z vsemi sredstvi proizvedli ob Soči. Naši hrabri vojaki pod vodstvom slavnega hrvaškega vojskovođe Borooviča pa so vse odbili. Dvanajsta ofenziva pa je bila naša. Zbrali smo svoje moči, dobili pomoč od zaveznikov in udarili smo na sovražnika. Sedaj se je v blestečem sijaju pokazala zasluga Borooviča in njegovih junakov, ki so prenesli in odbili ednajst silnih italijanskih udarcev. Italijani pa so omagali pod prvim našim udarcem. Zdrznili so se pod njegovo silo, spotaknili so se in zbežali.

Poraz, ki ga je doživela italijanska armada, je popoln in uničevalen, še hujši kakor oni, ki je Ruse zadel pri Gorlicah. Pri Gorlicah je bilo premagano in do smrti zadeto rusko carstvo. Morda je bilo ob Soči do smrti zadeto italijansko kraljestvo, kateremu preti potop v razpenjenih valovih italijanske revolucije. Gotovo pa je do smrti zadeta italijanska armada, kateri je naša velika ofenziva ne samo prerahljala in podrobila kosti,

marveč tudi popolnoma pretresla in zmešala živcevje. V naslednjem podamo kratek pregled o razvoju in poteku naše sijajne ofenzive proti Italiji.

Dne 24. oktobra.

Zjutraj ob 2. uri so dne 24. oktobra pričeli naši topovi uničevalno delo nad italijanskimi postojankami na črti med goro Rombon (pri Bovcu) in krajem Avče (južno od Tolmina). Nato je pričela napadati naša pehota v viharju, dežju in snegu. Sovražnik se je najtrdovratneje upiral, a opoldne je že bila italijanska bojna črta na 15 km dolgi fronti na več krajih prebita. Polki alpskih dežel, med njimi naši slovenski junaki in hrabri Hrvatje so zavzeli trg Bovec. Zvečer so tudi višine zahodno od Avče že bile v naši posesti. Na Bajnski planoti se je sovražnik še krčevito upiral. Tudi pri gori Sv. Gabrijela, pri Gorici in na Krasu smo dosegli znatne uspehe. Že prvi dan smo vjeli nad 10.000 Italijanov.

Dne 25. oktobra.

Ta dan je nastopilo lepo vreme, ki je pospešilo naša podvzeta. Ob srednji Soči so naše čete na črti Kobarid—Avče prekoracile Sočo in so na mnogih točkah prvokrat stopile na italijanska tla. Zavzeli smo z naskokom trg Kobarid. Borba se je raztegnila na širino do 50 km. Zrušili smo sovražni odpor na Bajnski planoti do gore Sv. Gabrijela. Na Krasu so se razvili živahni boji. Veliko sovražnih čet je bilo v gornjem odseku soške fronte popolnoma odrezanih in so se morale udati ter položiti orožje. Število vjetnikov se je drugi dan pomnožilo na 30.000, med njimi 700 častnikov; topov smo uplenili že nad 300.

Dne 26. oktobra.

Na skrajnem severnem krilu soške fronte so naši hrabri junaki infanterijski in lovski polki iz

LISTEK.

P. Kirarjeva:

Vseh mrtvih dan 1917.

Slovenski bratje, speči smrtno spanje v daljnem svetu,
kjer brije veter čez ravnine poljske,
kjer ziblje se oranžin sad pri cvetu
in v ledu sanjajo goré tirolske,
kako vas danes išče naša bol!
Kako vas danes kliče hrepenenje
ven iz grobov
za hipec le nazaj v življenje,
za hipec le domov! — — — — —

Na griču hišica stoji,
ob hiši hruške, slive,
pri vrtu trata zeleni,
za vrtom plodne njive. —
In oče zemljo je kadečo
zamišljeno oral.
Pač gledal že je jasno srečo,
ko sinu plug bo dal.
A tisti čas četvero mož
je jamo izkopal
in seme s eto sredi rož
v karpatska tla vsejalo

Pa nekđaj nagelj je duhtel,
dekle, od tvoje grede, —
zakaj, zakaj pa zdaj je vel?
Čemu te krizanteme blede? . . .

Iz praga žena se ozira
otožno tja v daljavo
in skrivaj si solze otira,
in kloni trudno glavo.
Med skalami pa Soča dere,
vsa kalna, vsa krvava, —
mehkó junaku rane pere,
ki mrtev z vali plava. — — —

O bratje, speči smrtno spanje v daljnem svetu,
kako vas danes išče ves naš nepokoj!
Vsa ljubav neizmerna, ki je rastle z boljo
kakor z obupom boj, —
in naše hrepenenje
in vse solze —
oh naše vse hotenje
in vse želje?
Pa vendar bi sebični bili,
ko klicali bi vas nazaj v življenje!
Pri Bogu, kjer nehá trpljenje,
ste vekomaj se odpočili
od zemeljskih okov.
Iz večnih virov pijete nesmrtno slavo — — —

Saj žitje to je samo prěhod v očetinjavo,
o blagor mu, kdor kmalu sme domov!
Da blagor vam, junaki, v daljnem svetu!
Naj vam ne moti naša bol pokoja,
le malo let — končana bo i naša hoja
ah, in takrat se združimo spet pri Očetu!

Vojni spomini.

(Januš Golec.)
(Dalje.)

Da so se lahko izogibali veslarji tih min, so svetili po valovih z električnimi svetilkami, da se je pobjiskovalo neprestano po reki. Niti za ta o-svitljeni dalekovidni cilj se ni zmenil sovražnik. Krog polnoči je bil ves naš polk prepeljan na drugo stran. Bataljon za bataljonom se je plazil navzgor proti vasi Žezawa. Zadnji sem korecal jaz v družbi polkovnega pionirskega oddelka. Temno je bilo pač kot v rogu; malo smo zašli s poti na desno na njivo, ki je bila na kilometre daleč obsejana s pšenico do pasu. Njiva je bila rosna, in tavalimo po tem pšeničnem morju brez konca in kraja. Kamorkoli smo se obrnili, povsod pšenica in nočna rosa, v kateri smo se ekopali od pet do glave.

Po tako razsežno dragocenem božjem daru

trgali Lahu gorato ozemlje in sicer R ombon (2208 m) obmejno goro Kanin (2592 m) in goro Stol. Južnozahodno od Kobarida smo z naskokom zavzeli visoko (1641 m) goro Matajur, ki leži pred vhomom v beneško Slovenijo. Na Bajnski planoti so se Lahi silovito branili. Zavzeli smo sovražne postojanke južno od Vrha in višine 652 pri Vodichah. Dalje proti jugu je zopet prišla v naše roke slovita Sveta Gora pri Gorici. Severno od Gorice smo prodrli do Soče. Lahi so začeli izpraznjevati Gorico. Na Krasu smo zavzeli znani Fajtov hrib. Število vjetnikov je poskočilo na 60.000 mož, topov pa smo zaplenili vsega skupaj nad 500. Se-strelili smo 26 italijanskih letal.

Dne 27. oktobra.

Ta dan so dospеле čete, ki so se borile na italijanskih tleh, že do italijanskega mesta Čedad (Cividale) in so ga zavzele z naskokom. Tako smo prodrli že do velike benečanske ravnine. Lahi so izpraznili celo Bajnsko planoto, gora Kuk je prešla v našo posest. Pri Plaveh smo prekoračili Sočo. Naše čete so se pomaknile skoro v goriško predmestje. Na Krasu smo prešli k odločilnemu napadu. Na južnem krilu so se naši polastili Tržiča. Cela italijanska fronta od koroške meje do Adrije se je pričela umikati. Vjetnikov smo našli do večera nad 80 000 mož, vpljenjenih topov pa nad 600.

Dne 28. oktobra.

V nedeljo zjutraj ob dveh so junaški Hrvatje karlovaškega pešpolka vdrli v Gorico in so razvili na trdnjavi avstrijsko zastavo. Lahi so se umaknili na zahodni breg Soče. Naši so zasledovali sovražnika preko Soče in so zavzeli višino Podgora. Severno od Gradiške je ob 3. uri zjutraj major Močari z lovskim bataljonom št. 11 tudi na tem mestu prekoračil Sočo in zavzel goro Fortini. V naše roke so prišle ta dan še tudi slovite višine Sv. Mihael, Sabotin in Korada (zahodno od Gorice). Zavzeli smo tudi selo Oslavija (severno od Gorice). Naši so drli še dalje proti zahodu in so zavzeli mesto Kormin in goro Sv. Kvirin (zahodno od Gorice), ki leži blizu italijanske meje.

Iz tega je posneti, da je Lah izpraznil tudi Doberdob. Tako je izgubil vse ozemlje, kar ga je pridobil v ednajstih ofenzivah tekom dva in pol leta. Naši se od jugovzhoda, vzhoda in severa bližajo mestu Videm. V nedeljo, dne 28. oktobra se je začela rahljati tudi koroška fronta. V snegu in viharju so naše čete prepodile Lahe iz postojank, katere so si zgradili po obmejnih gorah tekom dva in pol leta in sicer na črti južnozahodno od Tribiza pri Pontablju, v ozemlju Plöcken in na Velikem Palu, ki je že v naši posesti.

Boroević naznani cesarju zavzetje Gorice.

Ko je v nedeljo, dne 28. oktobra Gorica zopet prišla v naše roke, je brzojavil generalni pol-

kot je bilo to žitno polje, nisem nikoli hodil celo noč kot tokrat. Še le po obsinu medle jutranje zarje smo zapazili, da smo se vrteli celo popolnoč v mogočnih krogih in pomandrili dokaj vsakdanjega kruha. Naši pionirji, po rodu Krašovci, so bili vsi prepričani, da so nas zvodile v svarilo copernice, da ne bomo imeli sreče na drugem bregu Dnjestra. Pri vzhodu solčna smo dospeli v omenjeno vas Žezawo. Ogromno selo z visoko obzidanimi hišami, da se človeku dozdeva, dokler se ne privadi, da so si enaki vsi dvori. Traja nekaj dni, predno začne tujec ločiti eno posopje od drugega. Naš polk je že bil koncem vasi ter se pripravljal na odhod, da priskoči na pomoč tirolskim strelcem, ki so se že bili z Rusi ob železniški progji, ki vodi za vasjo. Da je sovražnik prav blizu, so nam oznanjale krogle iz pušk, ki so brenčale in frčale po vasi, kakor bi brundali mimo nas celi roji smrtno grizečih sršenov. Od vasi naprej se razprostira nepregledna gališka ravan, poraščena z dopasno travo. Sovražnik nas je čakal prikrit za železno progo. Brž ko je začelo naše vojaštvo lezti in gomazeli po travi, da se približa sovražniku, se je oglasila tudi ruska artilerija, ki je začela bruhati po ravni iz vseh žrel železo in svinec.

Desnemu krilu našega prodiranja je poveljeval že izza usmrtitve pri Bdyniji bralcem znani g. major. Mož je bil po svoji naravi previden, da bojazljiv,

kovnik Boroević cesarju sledeče: »Gorica je zavzeta. Čez vse srečen, da morem ta za vse večne čase zopet pridobljeni biser ob Soči v imenu soške armade položiti k nogam Vašega Veličanstva, pristavljam, da bom radostno vpostavil moža in konja do zadnjega vzdihaja, da dokončamo pod modrim vodstvom Vašega Veličanstva pričeto delo. Boroević.« — Cesar je odgovoril: »Gorica, biser ob Soči, katero ste mi zopet priborili, je sijajen zlahtni kamen v slavnem vencu Vaših zmag. Prisrčno se Vam zahvaljujem, ljubi generalni polkovnik pl. Boroević. Božji blagoslov naj Vas spremlja še nadalje. Karel.«

Naši poveljniki.

Vrhovno armadno poveljstvo naših čet proti Italiji je dne 24. oktobra prevzel sam cesar Karel. Mladi vojskovodja je osebno navzoč blizu bojne črte, kar je prodirajočemu vojaštvu v veliko navdušenje. — Oddelni poveljniki na italijanski fronti so: od Adrije do Tolmina sloviti hrvaški general Boroević, v odseku od Tolmina do koroške meje poveljuje nemški general Belov, na koroški fronti generalni polkovnik baron Kroatin, na tirolski pa maršal Konrad Hecendorf.

Ogromen plen.

Naši so pri svojem naglem prodiranju odvzeli Lahom ogromen plen, kar dokazuje, da se sovražnik ni nadejal, da bi naši tako hitro mogli prodreti njih črto. Število vpljenjenih topov znaša že zdaj nad 900, vjetih Italijanov je nad 130.000, med njimi čez 20 generalov. Lahu so naši odvzeli poleg tega še velike množine streliva, živil, avtomobilov in železniških vozov. Samo v Gorici so naši uplenili 120 težkih tovornih avtomobilov z jedilno mastjo.

Lahi so nam pripravili dobre ceste

Lahi so iz Benečije zgradili na goriško stran, posebno v ozemlju med Bovcem in Gorico, dobre ceste čez gore na našo stran. Napeljani so bili vodovodi vrh gor, istotako električne naprave, gorske železnice itd. Vse to so zgradili za naš pohod v Italijo. Izborne ceste so omogočile, da je naša prodirajoča armada lahko tako naglo zasledovala bežečo laško armado. Kakor izpovedujejo vjeti italijanski inženjerji in častniki, so Lahi uporabili za gradnjo cest iz Italije v Avstrijo na goriški fronti nad 100.000 ton cementa in 35 ton raztrelnih snovi za razstrelbo skal. Poleg tega se je zgradilo 40.000 km brzojavnih in telefonskih črt, ustanovilo 12.000 telefonskih in brzojavnih postaj, zakar se je vporabilo nad 70.000 kilometrov žice. Večinoma vse to je padlo sedaj našim v roke.

Kako daleč se bodo umikali Italijani?

Večina vojnih strokovnjakov je mnenja, da se

kadar je bil trezen. Pačila ga je poleg surovosti za na vojni vsakega vojaka pogubonosna navada — pijanost! Pred vsakem napadom je polukal ta gospod pregloboko v svojo čutaro in se nasrkal iz nje hrabrosti. Nisem sovražnik vseh alkoholnih pijač; pa alkoholna hrabrost in junaštvo se maščujeta v moderni vojni navadno smrtno. Po večini vsak izmed mojih tovarišev, ki se je preveč bratil in na dolgo poslavljaj od svoje čutare, je obležal do sodnega dne na bojnem polju.

Zakaj pač? Ako vojak pred napadom pije, mu zganje razburka kri tako, da izgubi razsodnost za smrtno nevarnost. Postane mu nekako vse eno kakor fatalistu (ki slepo veruje v usodo) ali je previden ali prenašel, samo da drvi naprej nad sovražnika, ne da bi se kril ter plazil. Po tem opisu je stopal tudi naš major na čelu svojega bataljona kakor rimski poveljnik, ko še niso poznali pušk in krogel. So ga svarili drugi častniki, naj ne nosi tako ponosno svoje edine glave na trg smrti, pa jih je zmerjal junak za strahopetneže. Moštva je padlo pri tem potodu proti železnici zelo, zelo veliko samo vsled majorjeve od pijače podkurjene neprevidnosti. Tik ob železnici so zgrajene že stare, takozvane dnjestrske »šance« (nekake utrdbe iz zemlje).

(Najle priš.)

bodo Lahi umaknili za reko Taljamento, ki izvira v obmejnih italijansko-koroških gorah in teče v dokaj ravni južni črti skozi Gornjo Italijo v Adrijo. Izliva se nekako v sredini med Trstom in Benetkami v morje. — Druga poročila zopet pravijo, da se bodo Lahi umaknili tako daleč, da bo nastala od Asiago do Benetk ravna črta. Seveda so to samo domnevanja.

Čedad in Videm.

Zavzeto mesto Čedad leži ob reki Nadizi približno 7 km od avstrijske meje v sredini beneške Slovenije. Šteje 10.000 prebivalcev. V Čedadu je končna postaja železnice Čedad — Videm — Benetke. — Čedad je živahno središče šentpeterskih Slovencev ne le v trgovinskem, nego tudi v političnem oziru, ker tukaj se nahajajo vsi uradi, tudi okrožno sodišče, dočim je proti severu ležeči Šentpeter le po imenu glavni kraj beneških Slovencev. »Posebno ob sobotah«, tako piše prof. Trinko, »bi rekel, da je v Čedadu vse slovensko. Vse, kar hribi rodijo za prodaj, vse pride na čedadski trg. Ob takih dneh prevladuje slovenščina in se precej glasno razlega po starih, ozkih čedadskih ulicah; istotako po prodajalnicah in gostilnicah, cesar se omenjati ni treba. Naši Slovenci sploh ne marajo govoriti preokorne furlanščine, zato pa mora vsak čedadski trgovec skrbeti, da ljudstvu ustreže le slovenski.« Iz Čedada v Videm je približno 15 kilometrov. — Videm šteje 50.000 prebivalcev in je glavno mesto pokrajine Videm. Mesto je obzidano. V Vidmu je imel italijanski vojskovodja Kadorna svoj glavni stan odkoder je sedaj moral pobrati svoja šila in kopita. Naša armada prodira sedaj proti Vidmu od treh strani. Morda bo Videm, še predno bodo čitatelji dobili »Gospodarja« v roke, prešel v našo posest.

Slovenski Gospodar in Tiskovni dom.

Slovenski Gospodar je obhajal svojo petdesetletnico. Vseh 50 let je bil tesno združen s Katol. tisk. društvom, oziroma Tiskarno Sv. Cirila, tiskarna ga je pravzaprav spravila na noge. Naš list se je v prvih desetletjih boril z velikimi težavami. Nasprotovalo mu je vse, kar je bilo nemškutarsko in nemško. Pregarjali in tožili so ga, delali mu vse mogoče težave, da bi ga zatrl. Le Cirilovi tiskarni se ima zahvaliti, da je mogel prenesti vse te težave. Zato pa je dolžnost Slovenskega Gospodarja, da letos obsvoji petdesetletnici Cirilovi tiskarni povrne izkazane dobrote, kolikor pač more.

Čenjeni naročniki! Vi ste vzrastli s Slov. Gospodarjem. Le njemu se imate zahvaliti, da ste ostali narodni, da ste napredovali, se izobrazili. Naš list Vas je vztrajno učil in neustrašeno bodril. Poleg tega je delal vedno le za kmetski stan. Kolikokrat Vas je učil umnega gospodarstva, razumne živinoreje! Učil Vas je saditi in obdelovati vinograde: kratko gojil je vse panoge gospodarstva. Čitatelji! Pomislite, koliko dobrega Vam je storil Slov. Gospodar ravno zdaj v tej grozni vojski! Skrbno je zasledoval odloke različnih oblasti, ki se bili naperjeni v Vašo škodo, ter pisal proti takemu postopanju. Naš list je najodločneje branil kmetsko ljudstvo, se potegoval za zboljšanje cen poljskih pridelkov in živine in brezobzirno bičal vsak poskus odškodovanja kmetskega ljudstva. Čitatelji! Naš list Vas je o vsem, kar je bilo potrebno in koristno za Vas, pravočasno obvestil, da niste trpeli škode! Zato pa velja Slovenski Gospodar tudi za najboljši slovenski kmetski list.

Naročniki! Vprašajte se zdaj; ali Vam ni ravno Slov. Gospodar s svojim podukom in svojim natančnim in vestnim poročanjem pripomogel do marsiktere kronice, katere bi drugače ne bili deležni? Da gotovo! Zato pa stopa danes uredništvo zaupljivo pred Vas s prošnjo:

Čitatelji! Žrtvujte vsak po svoji moči za Tiskovni dom v Mariboru, da si Cirilova tiskarna, ta velika dobrotnica Slov. Gospodarja, postavi nov dom, kjer bo zopet mogla uspešno delati za naše slovensko ljudstvo! 33.000 naročnikov stejemo. Ako vsak naročnik da le 2 kroni za Tiskovni dom, bi to znašalo že lepo svoto. A mi upamo, da bodo mnogi darovali še več, veliko več! Naročniki! Prepričani smo, če bi bi se uredništvo oglasilo pri Vas, bi mu gotovo dobro postregli kot svojemu

prijatelju. Pogostili bi ga z izborno letošnjo vinsko kapljico in storili vse, da bi se mu dobro godilo. Glejte! Uredništvo se ne more poslužiti te Vaše gostoljubnosti. Pa nekaj Vam predlaga: Vsak na ročnik naj odloči nekaj litrov letošnjega vina ali pa sadjevca za Tiskovni dom! Sklene naj, da bo skupiček za 5 ali 10 litrov poslal za Tiskovni dom. Ali če nima vinograda ali sadja, naj odloči za Tiskovni dom skupiček za nekaj kilogramov katerihkoli poljskih pridelkov.

Naročniki! Skažite se radojarne; vsak najmanjši dar, ki ga poklonite za Tiskovni dom, žrtvujete pravzaprav v svojo lastno korist. Kajti, če bo krepko stala Cirilova tiskarna, bo močno stal tudi Slov. Gospodar in bo v bodočnosti, ko bodo prišli za kmetski stan še hudi dnevi, tem bolj zastopal in branil Vaše koristi. Zato Vam še enkrat kličemo: Odločite se kmalu in pošljite vsak po svoji moči nekaj kron za novo poslopje Cirilove tiskarne na naslov: „Tiskovni dom“ v Mariboru, Koroška cesta šte. 5.

Za Krekov spomenik.

Ljubljena slovenskega naroda, dr. Janeza Ev. Kreka, nam je vzela nemila smrt; njegovih idej pa ne vzame nobena smrt, ne zatara nobena sovražna sila. Po čemer so hrepeneli že v davnih časih najplemenitejši rodoljubi, kar so pripravljali najbistrejše duhovi, kar je nezavedno telo v vseh slovanskih srcih, to je vzplamtelo zadnje dni v mogočen kres, ki je ožaril ves slovanski jug, kres, zažgan od ognjivite Krekove besede, ki je vtelesila v silnem duhu spočeto idejo svobodne jugoslovanske države pod habsburškim žezlom. Ta ideja živi in gori v slovenskih srcih, kar jih ni še okužil hlapčevski duh, kar jih ni še pohujšala sebična zavist.

Po načelih krščanske vere, da so ljudje vsi bratje, vsi enakopravni, da je sužnost Bogu in poštenim ljudem zoprna, je zahteval veliki rajnik tudi za svoje rojake svobodo in enakopravnost. Kaj čuda, da je tako pravična, tako krščanska, tako človeška zahteva hipoma prešinila vsa slovenska srca, namah zedinila in združila vse slovenske stranke! Misli in želje vseh Slovencev je izrekla Krekova beseda, in Krek je postal vseh Slovencev klicar in zaščitnik in vodja.

Vse svoje velike dušne in telesne moči je posvetil ta veliki mož ljubljeni domovini; zanjo je naposled dal svoje življenje. In Slovenci so to spoznali; dokaz je bridka žalost po vseh krajih, koder biva slovenski rod, dokaz veličastni pogreb. Spomin Krekov bo živel v slovenskih srcih vekomaj. To pa ni zadosti. Veliki rajnik je ljubil svoje rojake ne samo v srcu; delal in trpel je zanje vse žive dni. Bolj kot njegovemu spominu je treba Krekovega spomenika Slovincem, da vsaj nekoliko izkažejo v dejanju svojo hvaležnost, da poplačajo nekoliko svojega dolga svojemu dobrotniku. Treba je spomenika v dokaz, da znajo Slovenci častiti svoje velike može, da bodo vedeli pozni rodovi, komu so hvalo dolžni za svojo rešitev, da bo imela mladina pred očmi zgled, kako se pridobiva vsega naroda hvaležnost in ljubezen.

Podpisani odbor si je postavil nalogo poskrbeti, da se dvigne v beli Ljubljani dostojen spomenik dr. Kreku, in z zaupno prošnjo se obrača do vseh Slovencev in tudi do drugih Slovanov, ki so poznali, ki so čislali in ljubili rajnika, da prispevajo po svojih močeh v dosego blagega namena, da se počasti spomin velikega moža.

V Ljubljani, 20. oktobra 1917.

Odbor za Krekov spomenik:

Dr. A. Korošec, načelnik »Jugoslovanskega kluba«, častni predsednik. Dr. Fr. Detela, vladni svetnik, predsednik. Dr. Ivan Tavčar, župan ljubljanski, podpredsednik. Dr. Fr. Jež, tajnik. Ign. Zaplotnik, blag. Anton Kristan, Bogumil Remec, Oton Župančič, Rihard Jakopič, Mihael Moškerc, odborniki.

Razne politične vesti.

V državni zbornici je v petkovi seji odgovarjal domobranski minister na nujno interpelacijo v zadevi nezakonite ali pomanjkljive

izvršitve zakona o vojaških podporah ter je obljubil poskrbeti, da se bodo določila tega zakona pravično in vestno izvrševala in da se bodo prošnje za vojaško podporo kolikor le mogoče hitro reševale. Zbornica je na to razpravljala o zakonski predlogi glede nekaterih obrtnih olajšav ter o porazdelitvi beguncev. Prihodnja seja dne 6. nov. Predloge in interpelacije so stavili poslanec dr. Korošec na domobranskega in prehranjevalnega ministra glede vojaških rekvizicij žita, sočivja, krompirja, sena in slame na Štajerskem, ki se še bodo vršila v tem letu. — Poslanec dr. Verstovšek je vložil interpelacijo na domobranskega ministra glede ureditve vojaških dopustov črnovojnikov. Nadalje je zahteval, da se za Štajersko nakaže večja množina otrobov. — Stavljal je tudi interpelacijo radi denarnega poslovanja pri štajerski nakupovalnici c. k. namestništva v Gradcu, o kateri zadevi smo v zadnji številki v posebnem članku obširno poročali. — Posl. dr. Benkovič je interpeliral domobranskega ministra radi prispevka za preživljanje žensk v Jurklostru (posebno kričeč slučaj, ki je ubogo ženo spravil do obupa) in radi slučaja neizvršitve dovoljene oprostitev od črnovojne službe v Ločah pri Dobovi (štirikrat oproščen, pa do danes ne odupušen). — Nemški državni kancelar dr. Mihaelis je odstopil. Na nje govo mesto bo skoro gotovo imenovan bavarski ministrski predsednik in eden najvplivnejših vodij nemških katoličanov grof Hertling. Odkar ima Nemčija ustavo, bi bil to drugi slučaj, ko bi bil imenovan katoličan za nemškega kancelarja, torej za najvišjega uradnika v Nemčiji.

Tedenske novice

Daušnja številka »Slov. Gospodarja« je radi praznika in pomanjkanja stavcev ter črk izšla samo na 4 straneh. Upamo, da bo prihodnja številka obsegala zopet 8 strani.

Duhovniške vesti. Prestavljeni so naslednji č. gg. kaplani: Jožef Kavčič iz Šoštanja k Sv. Juriju pod Taborom, Jožef Potočnik iz Sv. Jurija pod Taborom v Šoštanju, Ivan Razbornik iz Čadrama na Kebelj, Anton Plevnik iz Zreč v Čadram; Jurij Cvetko, ki je bil zaradi bolezni na začasnem dopustu, je nameščen kot kaplan v Zrečah. Č. g. Josip Jeraj, kaplan v Žalcu, je bil dne 26. oktobra promoviran za doktorja bogoslovja.

Proslava spomina dr. Kreka. Lepo je proslavila Frankolska župnija spomin nesmrtnega, nepozabnega nam in nenadomestljivega dr. Kreka. Dne 22. oktobra je bila zanj slovesna zaдушnica z Libero, h kateri so bili povabljeni ne le občinski zastopniki, posojilnični odbor, izobraževalno društvo, mladeniška in dekliska Zveza, ampak kratkoma celo fara. Ta se je odzvala vabilu v tako častnem številu, da ni bilo ljudi skoro nič kaj dosti manj kakor ob nedeljah pri službi božji. Marijini družbi fantov in deklet ste darovali za velikega pokojnika sv. obhajilo, vsa množica pa je iskreno molila, da Večni povrne nad vse ljubljenu voditelju Jugoslovanov v nebesih neštete in neprecenljive dobrote, katere je izkazal rajni dobrotnik svojemu bednemu narodu. Nabavile se bodo med nami njegove slike in za njegov spomenek se bo poslal časten dar. Spomin njegov pa ostane med nami večni. — Od Sv. Petra pod Mariborom se nam poroča: Tudi naše organizacije so se spominjale dr. J. E. Kreka. V nedeljo, dne 14. oktobra je imela v ta namen po rani sv. maši Posojilnica slovesno zborovanje. Popoldne je bilo zborovanje dekliske Marijine družbe. Preč. g. voditelj so se ga v kratkem govoru spominjali in nam razložili Krekov pomen za mladino. Molili smo zanj ter opustili vse druge točke, ki so bile na dnevnem redu zborovanja. Dne 21. oktobra popoldne po večernicah pa je zborovalo naše bralno društvo »Skala«, katero nam je vojna skoraj popolnoma razdajala. »Skali« se je pridružila tudi Zveza mladeničev. Vč. g. predsednik je govoril o raznih organizacijah, katerih oče in duša je bil dr. Krek. G. podpredsednik Ludovik Flučer pa je bodril mladeniče, naj delujejo v duhu Krekovem naprej in sicer tako, da pridno zahajajo v društvo, berejo časnike in knjige, prirejajo igre itd. Tako se bodo izobraževali in ostali zavedni Slovenci, vdani veri, domu in cesarju. Sklenilo se je po zimi prirediti Krekovo igro in naročiti njegovo sliko za bralno sobo.

† Karel Brezočnik. Od Sv. Lovrenca nad Mariborom se nam piše: Velik udarec je zadel dobro znano Hojnikovo hišo in vse šentlovenske in okoliške Slovence. Karel Brezočnik, c. kr. računski podčastnik, je dne 23. oktobra 1917 ob 6. zvečer doma pri svojem očetu mirno v Gospodu zaspal vsled nagle črevesne, želodčne in pljučne jetike, katera se ga je lotila na laški fronti v X. soški bitki. Zal mladenič, 31 let star, je bil ponos staršev in dika Slovencev. Vsestransko izobražen — imel je nižje gimnazijske razrede, kmetijsko solo na Grmu z odliko, zadržni tečaj v Ljubljani z odliko — je bil buditelj in voditelj šentlovenskih Slovencev. Za nje si je pridobil neveljnih zaslug na narodnem, gospodarskem in izobraževalnem polju kot stražar slovenskih strank pri občinskih in drugih volitvah, kot tajnik »Kmečke hranilnice in posojilnice«, kot prireditelj in voditelj vseh tukajšnjih domoljubnih veselic, gledaliških predstav in izobraževalnih shodov. Zvezda voditeljica mu je bila staroslovensko geslo. Vse za vero, dom cesarja. Ze pred vojsko je služil zvesto cela 3 leta svojemu cesarju in postal četovodja, v vojski pa je bil od začetka, ob Soči kot c. kr. računski podčastnik. In sedaj je dal svoje mlado življenje za svojega cesarja in domovino Avstrijo! Naj mu bo slovenska zemlja, katero je tako izredno ljubil, lahka! Vrlonarodni rodbini naše odkrito sožalje!

† Slomšekov veteran umrl. V odlični Prevolnikovi hiši v Mislinji je umrl 24. oktobra stari oče Jakob v 82. letu. Rajni je bil 12 let, torej gotovo zvesti služabnik nepozabnega škofa Slomškega, ki jih tudi on ni mogel pozabiti. L. 1859. je nosil veliko odgovornost pri selitvi škofovskega sedeža v Maribor in jim tu služil do njih smrti. Potem si je poiskal dom v Šmartnem pri Slov. Gradcu, pozneje se preselil v Mislinjo. S prihranki in pletenjem rožnih vencov v prostem času svoje službe je začel, Bog pa je blagoslovil njegov trud in njegovo varčnost, da zapušča lepo premoženje svojemu skrbnemu sinu Ignacu in lepo vsoto župnijskim ubožcem. Veliko je storil tudi za prenovljenje podružnice Sv. Lenarta. Skozi dve leti so mu domači lajšali težave bolezni, 26. oktobra pa mu priskrbeli veličasten pogreb. Ob odprtem grobu so mu velč. g. župnik govornili ginljivo slovo. Slovitni pevski zbor šentiljski je zapel pred hišo žalosti: »Nad zvezdami«, ob grobnici pa: »Blagor mu.« Da, blagor mu! S pletenjem rožnih vencov je gotovo veliko pripomogel k časti Kraljice svetega rožnega venca. Upamo, da prejme tudi on v tem njenem mescu na njeno priprošnjo — venec nebeški.

Obmejni Slovenci. Iz Arveškega okraja smo prejeli: Kot invalid sem se letos vrnil na svoj dom. Brat je žrtvoval življenje v vojski, in ker so nama stariši pred vojsko umrli, sem našel hišo zaprto in prazno. Imel sem opraviti na sodnji v Arvežu, a sodnik ni hotel razumeti mojega slovenskega poročnega lista, češ da je uradni jezik tukajšnje sodnje nemški. Če tudi zares ne bi razumel slovenščine, bi se bil lahko dovolj izpoznal, ker so v dvojezičnem tisku itak samo imena in številke slovenski izpolnjene. Pa ni hotel, in tako moram zamuditi zopet čas, da ustrezem zahtevi tega ljudskega (?) uradnika in spravim nemški list, ker sicer mi notar grozi, da bi imel za uradno prestavo slovenskega lista še večje stroške. — Koliko je v našem okraju, kjer biva še na tisoče Slovencev, takih, ki se ne morejo v nemščini dogovoriti! Če pa sodnik niti takega lista ne more ali noče razumeti, potem pa si — ljudje božji — lahko mislite, kakšno pravico pač taki sodniki delijo ljudstvu, kojega jezika niso večši! Kako lepo je pokojni dr. Krek rekel: »Suženjstvo je veleizdajca; tisti so torej veleizdajalci, ki tlačijo še zdaj narode v sužnost in jim ropajo svobodo! Zato pa ostane naš klic: Proč od Gradca! Slovenci hočemo in moramo biti skupaj z ostalimi Jugoslovani. A vi, voditelji naroda, ne pozabite tudi na nas tisoče tukajšnjih obmejnih Slovencev, ki nas tlačijo nestrpna vsenemška nasilnost, kakor je nekdanja turška tlačila naše jugovzhodne brate!

Profesor dr. Pivko vjet. Profesor mariborske gimnazije nadporočnik dr. Ljudevit Pivko je prišel v italijansko vjetništvo.

Proteze za invalide. Če so proteze ali umetni udje invalida že obrabljeni, dobi vsak invalid protezo brezplačno. Treba le, da napravi kratko prošnjo in jo pošlje na naslov: C. in kr. hiša za invalide (Invalidenhaus) Dunaj, nakar dobi obvestilo kedaj mora priti na Dunaj, kjer dobi zaproseno protezo. V omenjeni hiši za invalide se vrše poskušnje glede protez vsako sredo od 5. do 6. ure zvečer.

Ne zaničujte beguncev. Prijatelj lista nam piše: Bridko se mi je pritoževala neka meni dobro poznana begunka z Goriškega o hudobnem psovnanju od strani nekaterih tukajšnjih kratkovidnih ljudi. Begunka je imela lepo kmetijo poleg Soče. Ko je izbruhnila vojna, je morala s tremi majhnimi otroci zapustiti svoj dom. Pustiti je morala živino, svinje, perutnino in živila. To so pobrali vojaki. Njen mož je bil pri vojaki in je padel v Karpatih, eden brat je tudi padel, drugi je v fronti, tretji je vjet nekje v Italiji, oče je umrl v taborišču in ena sestra životari v taborišču, za drugo ne ve. To zavedno slovensko družino je zadelo torej toliko gorja! Majhni otročički so izgubili očeta in dom. Imeli so doma vsega dovolj, a izgubili so na mah vse in ne po svoji krivdi.

Z boleščjo v srcu morajo iskati strehe in kruha pri drugih, a neusmiljenci jih še kolnejo, zakaj so prišli v napatje, zakaj kupujejo živila itd. In največji nevedneži si dovoljujejo opazke: »Prokleti Italijani, tam streljate na nas, tu pa bi vas morali rediti!« Tu je neumnost pomešana s hudobijo. Takemu ne moremo privoščiti drugega, kakor da bi si moral sam, prognan iz domačije in oropan vsega, iskati strehe in kruha v tujini, kakor danes goriški begunci. Potem bo razumel, kaj se pravi, nesrečnega radi njegove nesreče napadati.

Slovenski Štajerc.

Za Tiskovni dom v Mariboru so darovali: Vinogradnik J. J. izpod Boča 1 polovnjak vina. Čerič Liza, Maribor 1 krono; Volčič Mirosl., župnik v Breznu 200 kron; dr. Josip Hohnjec, profesor v goslovja 200 kron; dr. Jerovšek Anton, ravnatelj tiskarne sv. Cirila 1000 kron. Srčna hvala! Živeli posnemovalci!

Časniki morajo zopet skrčiti svoj obseg, ker ni papirja, tako je zapovedalo trgovsko ministvo. Tokrat primanjkuje papirja zato, ker je promet na železnicah skoraj popolnoma ustavljen. Prvokrat so se morali listi skrčiti za 25 do 30%, drugokrat za 10% in zdaj zopet 5%, tako da znaša skupno skrčenje listov 40 do 45% ali z drugimi besedami: listi se bodo morali skrčiti skoraj za polovico nekdanjega obsega. Tudi časniki bodo torej morali štediti, drugače se jim lahko zgodi, da bodo morali prenehati vsled pomanjkanja papirja.

Gospodarske novice.

Vinski davek. Vlada je državnemu zboru znova predložila predlog o vinskem davku v novi obliki. Predloga je med kmetskimi poslanci, posebno iz vinorodnih okrajev, vzbudila veliko nevoljo; odkazala se je finančnemu odseku v predpovedovanju, v katerem je nižjeavstr. kršč. socialni poslanec Miklas izbran poročevalcem, posl. Benkovič pa soporočevalcem. V vinorejskem odseku je posl. Roškar predlagal, da se temu odseku dá prilika oddati svoje mnenje o tej vladni predlogi; predlogu posl. Roškarja je odsek pritrdil. Nato je posl. Benkovič v finančnem odseku predlagal, da se predloga odkaže vinorejskemu odseku, ki naj se izreče o vladni predlogi, predno se sklepa nadalje v finančnem odseku; tudi ta predlog je sprejet proti glasovom poslancev severnih dežel, ki nimajo interesa na tej predlogi. Gališki poslanci zahtevajo, da se ima predlog o davku na vino, žganje in pivo skupno obravnavati; s skupnim obravnavanjem bi bile vse predloge skupno sprejete, bolj gotovo pa skupno pokopane. Vsekako so slovenski poslanci na straži zoper ta napad na našega vinogradnika; v sedanji obliki predloga ne sme nikdar zakon postati. Nekateri poslanci so zato, da se sme vino obdavčiti še le v konsumu, nikdar pa že pri pridelovalcu.

Zemljiški davek. Za časa Stürgkhove dobe je vlada s § 14 naložila na zemljiški davek 80% vojne doklade in odpravila zakone o odpisu davka vsled vremenskih in drugih elementarnih nezdod, peronospore itd., ter le finančnim oblastim dala pravico, v posebno ozira vrednih slučajih dovoliti odpis davka. Finančni odsek drž. zbora je v dne 25. t. m. obravnaval to cesarsko naredbo. Poslanec dr. Benkovič je predlagal, da se razveljavi ta cesarska naredba glede zemljiškega davka; tudi drugi kmetski zastopniki so se izrekli v istem smislu. Po razpoloženju v finančnem odseku sodeč bo saj nazaj vspostavljeno stanje glede odpisa davkov, kakor je bilo pred vojno, posebno pa ugodnosti, ki so jih vinogradi uživali glede zemljiškega davka. Glasovanje se bo vršilo, ko bo končana razprava tudi glede drugih s cesarsko naredbo po § 14 na direktne davke naloženih vojnih doklad.

Svinjski monopol. Od 1. decembra 1917 naprej je na Štajerskem upeljan svinjski monopol, t. j. plemene in pitane svinje sme nakupovati in naprej prodajati samo živinska vnovčevalnica v Gradcu, oziroma njeni nakupovalci. Vsa svinjska kupčija bo torej sedaj šla skozi roke graške živinske vnovčevalnice. Nobeden nakupovalec pa ne more in ne sme nikogar siliti, da bi mu moral prodati ali oddati svinjo. Domače klanje svinj pa je prejkoslej neomejeno vsaj do konca tega leta.

Rekviriranje krompirja. V mnogih slučajih se pripeti, da se oblast ne ozira na dejansko stanje pridelovalcev krompirja. Nek kmet ima na svojem

posestvu majerja, ki ima tudi svoj delež njiv. Kmet in majer imata skupno 28 arov krompirjevega nasada, t. j. približno 1/2 orala. Na vsakega pride posamezno 14 arov. Krompirjev nadzornik pa je oba dela združil in je predpisal kmetu, da mora oddati 16 stotov krompirja. Vračunal se mu je tudi krompir, ki ga je pridelal majer na svojem delu njiv. Ker se majer seli, bo vzel krompir seboj. Kmet ga liti za seme in hrano svoje družine ne bo imel dovolj in kljub temu bi ga moral oddati 16 stotov. Ker se mu predpis ni zdel pravičen, je zahteval, da se zapisniki popravijo in se tudi majerju vračuni 14 arov. Ker se zahteva oddaja krompirja samo od posestnikov pridelovalcev, ki imajo vsajenega krompirja več kot 15 arov, ni po pravem ne kmet in ne majer dolžan kaj oddati. Komur se godi slična krivica, naj se takoj pritoži pri okrajnem krompirskem nadzorniku.

Koliko fižola nam hočejo določiti. Kakor izvem, namerava c. kr. namestnika v Gradcu izdati naredbo, katera bo določila 8 kg fižola na osebo in na leto. Deželni odbor je pooblastil excelenco grofa Attemsa, da izjavi pri namestniku, da je ta množina veliko premajhna zlasti za ljudi na deželi in za delavce.

Seno in slama. Kmetijska zadruga v Račah kot komisijonar deželnega urada za krmila naznanja, da se morajo tisti posestniki, ki so prodali seno in slamo, predno se je zvišala cena (pri senu od 17 K na 23 K, pri slami od 10 in 8 K na 13 in 11 K), obrniti na deželni urad za krmila v Gradcu (Eggenberg, Eggenbergerallee 26), ako hočejo dobiti razliko (pri senu 6 K, pri slami 3 K) doplačano. V ta namen se morajo vpslati omenjenemu uradu nakupni, oziroma prevzemni listi, katere so posestniki dobili pri nakupovalcu. Da se pa rešitev olajša in pospeši, naj pošljejo nakupne liste županstvu za celo občino naenkrat. Tisti pa, ki so vozili seno in slamo v vojaško skladišče v Mariboru ali na Drauhof pri Sv. Marjeti, naj pošljejo tehtne liste, ki so jih dobili od vojaštva, po županstvu na Kmetijsko zadrugo v Račah, katera bo napravila nakupne liste in zaračunala že po novih cenah. Torej nakupni listi se pošljejo v Gradec; kdor pa je še le zadnji čas vozil seno ali slamo in še nima nakupnih listov (za seno so zeleni, za slamo pa rumeni), naj pošlje pa tehtne liste Zadrugi v Račah.

Dopisi.

Maribor. V nedeljo, dne 28. oktobra je umrl tukajšnji zdravnik dr. Filip Terč, star 74 let. Bil je spreten zdravnik. Svetila mu večna luč!

Sv. Jurij ob Pesnici. Rekvizicija klavne živine je menda še vedno tako brez glave urejena, kakor lani. V naši in v sošednjih občinah namreč nakupovalci zahtevajo večkrat nujno potrebne vprežne vole, tako da ne bomo prihodnje leto mogli še toliko obdelati, kot smo z največjo silo letos. Ravno kar pa zopet izvem, kako n. pr. v Ljutomerškem okraju ljudje ponujajo živino, ki je radi hude suše ne morejo več rediti; pa se je v kljub ponujanju ne morejo znebiti! Prosimo gg. poslance, naj poizvejo, ali se ne da med nakupovalci v posameznih okrajih napraviti boljših zvez in jim naročiti, naj se rekvizicija razdeli po pameti in potrebi, ne pa po dobičkaželjnosti nekaterikov. Ali pa je Ljutomer že pod drugim cesarjem kakor mi?

Ščavnica pri Radgoni. Žalostna novica je prišla iz južnega bojišča, da je granata zadela dne 8. septembra mladega posestnika Janka Cetl v Radvencih, župnije Negova. Bil je daleč na okoli poznan kot spreten tesar in tudi odbornik občine Negova. Zapustil je žalostno ženo in 4 majhne otročiče.

Središče. Na korist našim trpečim bratom, slovenskim beguncem, katere je kruta usoda pahnila v tako žalostni, bedni položaj, priredi naše Slov. katol. izobraževalno društvo ob priliki godu presvitlega cesarja v nedeljo, dne 4. novembra v šolskih prostorih lepo zgodovinsko gledališko igro: »Vestalka.« Začetek točno ob 7. uri zvečer.

Sv. Bolfenk pri Središču. Mladenič, Janez Zadravec, posestniški sin iz občine Vitan je umrl. »Slov. Gospodar« mu je bil zelo priljubljen list, zato mu naj prinese te vrste v spomin in slovo med širni svet. Svoja mlada leta je preživel doma. Bil je tih, miroljuben in bistroumen fant. V domači ljudski posojalnici je deloval kot tajnik. Iz te službe ga odpokliče vojaška oblast za železniskega delavca v Maribor. Zadnji čas je delal na Pragerskem. Bolezen ga je začela mučiti, obišče zdravnika, ta ga odslovi in zapove spet na delo. Ker ni mogel delati, prosi za dopust, ki ga tudi dobi. Ko se pripelje domu, takoj obišče zdravnika v Ormožu. Ta mu pove, da so se vnele obisti, nevarnost velika. Kljub zdravniški in domači pomoči, je bilo vse zaman. Smrt je zmagala. Umrl je previden s sv. zakramenti za umirajočee, dne 17. oktobra ob 2. uri popoldan v rojstni hiši. Pogreb je bil dne 19. oktobra. Spremljali so ga od

rojstne hiše domači č. g. župnik in č. g. kaplan od Sv. Miklavža Pevski zbor je za slovo zapel pri rojstni hiši in na pokopališču ob grobu žalostinko. Bog daj rajnemu v miru počivati in veselje nebeško uživati.

Prihova. Duhovščina konjiške dekanije se udeleži sv. maše zadušnice za umrliim poslancem in jugoslovanskim voditeljem dr. Krekom, katera bo na Prihovi dne 5. novembra ob pol 11. uri.

Listnica uredništva.

Raznim dopisnikom: Radi obširnih poročil o vojski z Italijo ter vsled skromnega prostora, ki nam je na razpolago, smo morali tokrat opustiti mnogo došlega nam gradiva iz domačih krajev in s fronte ter tudi vse inserate. Gg. dopisnike prosimo potrpljenja in kolikor mogoče kratkih poročil.

Najnovejša poročila Najnovejše avstrijske uradne poročila.

Dunaj, 30. okt.

Italijansko bojišče.

Položaj, ki je nastal po 12. soški bitki, upliva do gorovja ob gornjem teku reke Taljamento, kjer koroška armada generalnega polkovnika barona Krobotin, premagujoč vsak odpor, nagloma pridobiva na benečanskih tleh ozemlje proti jugu in zahodu.

Bojne sile generala infanterije Alfreda Kraus so že dne 28. oktobra opoldne zasekale prvo vrzel v daleč razširjeno utrjeno taborišče pri Gemoni (severno od Vidma blizu reke Taljamento). Tukaj se je hrabri spodnještajerski strelski polk št. 26 z nenadnim napadom polastil oklopne trdnjave na gori Lanza. Odločilno prodiranje zaveznških čet generala pl. Belova je bilo kronano z zavzetjem mesta Videm.

Dalje proti jugu se valijo še posamezno po naši armadi v Primorju zasledovane armade, zmedene množice pobitega sovražnika nazaj proti spodnjemu toku narasle reke Taljamento. Prostor za frontami zaveznikov imajo po svojih dolgih vrstah ujetnikov in vojnega plena večkrat sliko italijanskega armadnega taborišča.

Najnovejše nemško večerno poročilo.

Berolin, 30. okt.

Italijansko bojišče.

Videm so zvezne čete 14. armade zavzele. Sedež italijanskega vrhovnega armadnega poveljstva je s tem šestega dne naših uspešnih podvzetij padel v naše roke. Neprestano, ne meneč se za nobene napore, pritiskajo naše divizije proti dolini reke Taljamento. Na malokaterih prehodih vsled deževja visoko narasle reke se zajezuje umik porazene armade.

Iz Koroškega prodirajoče čete so na celi fronti stopile na benečanska tla ter neprestano prodirajo proti gornjemu toku reke Taljamento.

Armavno povelje našega cesarja.

Naš cesar je dne 29. oktobra izdal sledeče armavno povelje: V trdem boju so moje junaške čete, združene z hrabrimi zaveznškimi četami v malo dneh izvojevale sijajne uspehe.

Radostvo ganjen, izrekam vsem — vsem — za njihovo smotreno junaško zadržanje v težkih bojih svojo najtoplejšo zahvalo, izrekam vsem vodjem, vsem poveljnikom in vsem četam svoje najpopolnejše priznanje.

Cesar Karel v Gorici.

Gorica, 28. oktobra.

Cesar Karel je danes zopet dospel v osvobojeno Gorico. Sovražnik je mesto večinoma razrušil, oplenil in razpršil prebivalstvo.